

2021-12-04

Utvärdering av RAS

som fastställdes 2016-02-23

1. Inledning

Arbetsgruppen för revidering av RAS består av Rigmor Långström, tillika vice ordförande i WSSK och ansvarig för Avels- och uppfödarkommittén, Birgitta Himreus och Tina Ratcovich.

Inför revideringen bör en utvärdering av RAS göras. Den utvärdering vi valt består av en dokumentgranskning, en enkät till uppfödarna och en hälsoenkät. Härtill kommer de löpande uppföljningarna som Avels- och uppfödarkommittén årligen gjort utifrån delar av det som kan utläsas av Avelsdata och som vi här gör en övergripande analys av.

Den första avelsstrategin fastställdes 2005. Ny RAS fastställdes 2016 efter revidering. Vi har inte kunnat återfinna någon utvärdering inför den revideringen.

Förbättringsområde:

1. Reviderade RAS bör innehålla krav på utvärdering som också sparas inför kommande revideringar.

2. Dokumentgranskning

Syftet är att granska WSSK:s arbete med att genomföra RAS. Verksamhetsberättelser och Avelsrapporter för åren 2016 - 2020 har granskats. Bortsett från data om fastställandet av RAS 2016 och om den nu pågående revideringen saknas uppgifter om verksamhet och åtgärder med anledning av RAS. Styrelseprotokoll har vi inte granskat i detalj utan bara skummat och i den översiktliga granskningen har vi inte funnit några skrivningar om åtgärder kopplade direkt till RAS bortsett från en notering 2017-01-19 om SKK:s spärrlista för "Köpa hund". Till styrelsemötena finns ett antal stående punkter men RAS är inte en av dem.

Ett skäl till dessa brister kan vara att nuvarande RAS saknar plan för uppföljning.

Av ovanstående kan man förledas att tro att RAS inte alls beaktas i WSSK:s verksamhet. Så är det förstås inte. De årliga avelsrapporterna innefattar en mängd uppföljning med bäring på RAS. Nästan alla klubbens utåtriktade aktiviteter har också bäring på RAS. Men arbetet brister i systematik.

Förbättringsområde:

1. Reviderade RAS bör innefatta plan för uppföljning.
2. Varje relevant ansvarsområde inom styrelsen bör ta fram en plan för genomförande av RAS inom sitt område.
3. RAS bör vara en stående punkt på styrelsens möten.

3. Enkät till uppfödarna

En enkät har skickats till samtliga uppfödare som finns redovisade på WSSK:s hemsida och som därmed är att betrakta som fortfarande aktiva. Ett drygt 60-tal. Endast 12 har svarat. Det tyder på ett klen intresse för vårt gemensamma ansvar för aveln inom rasen.

Med anledning av den låga svarsfrekvensen avstår vi från att göra någon analys av resultatet. Det får räcka med att vi tar till oss det som framgår under "Förbättringsområden".

Vilka har svarat?

De svarande är jämnt fördelade när det gäller erfarenhet. Fyra har haft 1-5 kullar, fyra har haft 6-15 kullar och fyra har haft fler kullar. Av de 12 som svarat kan det övervägande antalet antas bestå av ledamöter i styrelsen och Avels- och uppfödarkommittén.

Nytta av strategin och egna kunskaper på respektive område

Nästan alla har läst RAS noga och också haft nytta av den. Minst nytta har man haft av målbeskrivningarna för fertilitet och jakt. Nästan alla anser sig ha hög eller medelhög kunskap när det gäller samtliga mål. Men med ett undantag – jakt.

Strukturen och innehållet

Nästan alla tycker att språk och innehåll är lätt att förstå. Några finner dokumentets struktur som endast någorlunda lättillgängligt.

Prioriteringar

Alla anser att hälsa och mentalitet ska ha högst prioritet. Inom hälsoområdet finns statistik lättillgänglig när det gäller fertilitet, ögon och höftleder. Kanhända det är mot den bakgrunden som de flesta svarande anser att ”hälsa i övrigt” är viktigast. Eller också eftersom det svarsalternativet innehåller massor av fler hälsoaspekter.

När det gäller mentalitet anser nästan alla att ”mentalitet i övrigt” är viktigare än jakt- och bruksegenskaper.

Förbättringsområde:

1. Prioritera hälsa och mentalitet i RAS.
2. Öka fokus på jakt- och bruksegenskaper. Särskilt uppfödarnas kunskap behöver öka.
3. Se över strukturen i RAS-dokumentet.
4. Förbättra svarsfrekvens för kommande kommunikation med uppfödarna.

4. Hälsoenkät

Som en del i utvärderingen av nuvarande RAS har arbetsgruppen genomfört en hälsoenkät. Enkäten har funnits tillgänglig på klubbens hemsida och reklam för enkäten har gjorts i relevanta sociala medier. Den kom även att spridas i motsvarande norska sociala medier. Vi vet inte hur många av svaren som kommer från Norge. Det har i sammanhanget inte någon större betydelse eftersom många av welsharna där är importerade från Sverige.

Svarsfrekvensen kom att bli låg – uppskattningsvis kring 5 – 6 % av populationen. I sammanhanget bör noteras att ett antal aktiva uppfödare av welsh springer spaniel uttryckligen sagt sig inte vilja medverka till en god svarsfrekvens eller ens själva svara på enkäten. Detta är bekymmersamt för vårt gemensamma ansvar för aveln inom rasen.

När det gäller resultaten är följande att notera. Det absolut största flertalet anser att det är en underbar ras och fortsätter med rasen. Användningsområdet är brett för vår fina allroundhund. Fin reklam för rasen.

De flesta i denna enkät anser att hundens allmäntillstånd är gott och att hunden inte har eller har haft några sjukdomar. Det bekräftar att welsh springer spanieln är en förhållandevis frisk ras. Hälsoproblem återfinns främst när det gäller klåda, hud, öron och ögon samt livmoderinflammation.

Den låga svarsfrekvensen gör att iakttagelserna grundade på denna enkät är mycket osäkra.

Sammanställningen av enkätsvaren finns i **bilaga 1**.

Förbättringsområde: Förbättra svarsfrekvensen vid eventuell ny hälsoenkät.

5. Övergripande utvärdering utifrån avelsdata mm

Närmare redogörelse med fördjupad analys kommer att finnas i RAS. Några observandum lämnas redan här.

Inavelsgraden är fortsatt låg. Utifrån den stora ökningen av födda valpar blir det dock intressant att se utvecklingen framåt när det gäller avelsbredd och eventuell förekomst av ”matadoravel”.

Fertiliteten får bedömas som god. Kullstorleken ligger som vanligt runt 6.

Ögon: De vanligaste anmärkningarna är PPM iris-iris lindrig (liten eller ingen påverkan på hunden) och distichiasis (kan innebära lidande för hunden och måste då åtgärdas). Ett antal andra mer eller mindre allvarliga diagnoser förekommer också. Någon justering i klubbens Ögonpolicy kan bli aktuell.

Särskilt PLD och glaukom: Avels- och uppfödarkommittén har inlett en kartläggning av förekomsten av glaukom inom rasen. Merparten av dessa fall fångas inte vid ögonlysning utan åtgärdas akut hos tillgänglig veterinär och finns därmed inte med i statistiken över ögon diagnoser. Kommittén har inhämtat data från några försäkringsbolag. Dessa preliminära data tyder på att denna sjukdom inte är ovanlig inom rasen och att antalet fall har ökat på senare år. Ögonpolicyn avseende PLD kan behöva förtydligas.

Höftleder: Andelen med anmärkning varierar en del år från år. Sett över lång tid får 20 - 30 % anmärkningar. De grava dysplasterna är få. Data om att welshar drabbas av hälta pga. dåliga höftleder saknas. Hälsoenkäten har inte gett några sådana indikationer.

Exteriören uppfattar vi inte som något problemområde. Möjligen finns det en risk att hundarna i allt mindre grad har en måttlig päls som är lättskött och självvengörande.

Mentalitet och jaktegenskaper: Detta är svårt att följa upp. Antalet hundar som startar på jaktprov är försvinnande litet. Det är också få som genomgår mentala tester/beskrivningar och här kan man nog anta att det företrädesvis deltar hundar där ägaren förväntar sig ett bra resultat. Fler hundar deltar på utställning men där noteras främst fall där hunden är blyg/skygg. Däremot inte överaktiva eller annars besvärliga hundar som är svåra att ha i möblerade rum.

Noterbart från Uppfödarenkäten är dock de bristande kunskaperna hos flera uppfödare när det gäller jaktegenskaper. De egenskaper som krävs hos en stötande och apportrande spaniel är ju samma egenskaper som gör en welsh springer spaniel till en underbar sportig sällskapshund. Det finns kanske skäl att satsa på utbildning av uppfödarna när det gäller att bedöma jaktegenskaperna hos sina avelsdjur.

Förbättringsområde: Utöka den årliga uppföljningen. Avelsdata innehåller mycket mer än vad vi hittills har använt i den årliga uppföljningen. Somligt kräver just ingen handpåläggning alls. Tänka ut något sätt att följa upp mentalitet.

6. Samlad analys

Som framgår av de uppföljningar/granskningar som vi redogjort för ovan har inte mycket skett med direkt koppling till RAS.

Det är inte så konstigt utifrån mängden av mål utan inbördes prioritering. När man gapar över mycket riskerar man att tappa hela stycket. Om allt är lika viktigt blir inget viktigt.

En *strategi* innefattar att prioritera. Annars är det ingen strategi. I allt måste man prioritera – såvida man inte har obegränsade resurser. Detta är vår främsta lärdom av denna utvärdering. Genom tydliga prioriteringar mår vi med att genomföra åtgärder och följa upp. Därigenom kan RAS-dokumentet bli ett levande dokument för i vart fall klubbens funktionärer.

Prioriteringarna görs lämpligen genom en uppdelning i *strategiska mål* och *övriga mål*. Åtgärder av någon dignitet kopplas till de strategiska målen. För övriga mål kan det ibland räcka att följa utvecklingen via statistik etc.

Här finns skäl att framhålla att vår nuvarande RAS till stora delar följer SKK:s mall som därmed kan sägas förleda oss att sätta upp en mängd mål utan inbördes prioritering. Vi ser det som nödvändigt att ha ett begränsat antal strategiska mål som vi också har förmåga att arbeta aktivt med och löpande följa upp. Därmed ges förutsättningar att inför nästa revidering utvärdera hur framgångsrik vår strategi varit.

Den största utmaningen är att göra dokumentet levande även för medlemskåren och då inte minst uppfödarna och ägarna av avelshanar. Ett första steg är förstås att styrelse och övriga funktionärer i sitt värv tydligt visar att man ägnar RAS stor uppmärksamhet. Sedan finns det mycket man kan göra om bara engagemanget från medlemmarna ökar en gnutta. Men det är svårt för styrelse och andra funktionärer att få till utåtriktad verksamhet när gensvaret är mycket lågt.

Arbetsgruppen för revidering av RAS

Rigmor Långström

Birgitta Himreus

Tina Ratcovich